

ესპანიზმები და კულტიზმები

ესპანიზმები (*hispanismos*) - ლათინურიდან დამკვიდრებული ელემენტებია, რომლებიც საფუძვლად დაედო ესპანური ენის წარმოქმნას. ესპანიზმები ესპანური ლექსიკის მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენენ. ეს ძირითადად ძირძველი ესპანური სიტყვებია, რომელთაც გაიარეს განვითარების გზა ვულგარული ლათინურიდან დღევანდელიობამდე. მაგრამ, მკვლევარები არ კმაყოფილდებიან მხოლოდ ლათინური წარმომავლობის სიტყვებით. ისინი გამოყოფენ მეორე თავისებურ ლექსიკურ ლათინურ პლასტს (ფენას): კულტიზმებს ანუ ლათინიზმებს (*cultismos* o *latinismos*) ანუ იმ სიტყვებს, რომლებიც ნასესხებია ლიტერატურული ლათინურიდან ესპანური ენის განვითარების უფრო გვიანდელ პერიოდში და ჩვეულებრივ წიგნიერი გზით.

რასაკვირველია, ლიტერატურული ლათინური ენიდან სესხება ხდებოდა ვულგარულ ლათინურშიც და საკუთრივ ესპანურ ენაშიც (განვითარების დასაწყისში). ნასესხები სიტყვები მეტყველებაში მნიშვნელოვან ფონეტიკურ და მორფოლოგიურ დამუშავებს განიცდიდნენ. თუმცა, აღნიშნულ შემთხვევაში საუბარია იმ ნასესხებ სიტყვებზე, რომლებიც წარმოიშვა მაშინ, როცა ლათინური ენა უკვე მკვდარი იყო. ასეთი სიტყვები მხოლოდ ძალიან ნიშნულურ და აუცილებელ ფონეტიკო-მორფოლოგიურ ადაპტაციას გადიოდნენ.

კულტიზმები ვლინდებოდა XII-XIV საუკუნეებშიც (*vocación, voluntad, monumento, ocasión, teatro, tribu, tirano, septentrión* და სხვ.), მაგრამ მათი გამოყენება განსაკუთრებით გაიზარდა აღორძინების ეპოქაში, XV-XVII საუკუნეებში. მოვიყვანთ იმ პერიოდის რამდენიმე ლათინიზმის მაგალითს: *disolver, describir, estilo, idiota, amabilidad, continuidad, insolencia, consilo, hórrido, aura* და სხვა.

კულტიზმების გამოვლენა ხდებოდა XVIII-XIX საუკუნეებშიც: *candente, digno, concepto, columna, refulgente, linfa, estro, inerte* და სხვა.

XX საუკუნეში ესპანურ ენას დაემატა ლათინიზმები: *cristalizar, normalizaión, cristalizar, posesionar, obstuccionalista, confucionismo* და სხვა.

ლათინურიდან გვიან ნასესხებმა სიტყვები წარმოშვეს ე. წ. ეტიმოლოგიური დუბლეტები ანუ ორი (ზოგჯერ მეტიც) ესპანური სიტყვა, რომელიც მომდინარეობს ერთი ლათინური წყაროდან. ასეთი დუბლეტები (ესპანიზმი-ლათინიზმი) თავის რაღაც მნიშვნელობებით შეიძლება იყვნენ სინონიმები (მაგალითად: *graso – craso* - ცხიმიანი; *llano – plano* -სწორი, ბრტყელი; *isla – ínsula* -კუნძული; *alma – ánima* - სული; *código – códice* - კოდექსი) ან გააჩნდეთ განსხვავებული მნიშვნელობები (მაგ: *obra – შრომა, საქმე – opera* - ოპერა; *cerco –*

გალავანი, რგოლი – circo - ცირკი; hundir - ჩადირვა ჩაყვინთა - fundir - შედუღება, ჩამოსხმა; copla - სტროფი, კუპლეტი - copula კავშირი, შეერთება და სხვ.).

იბერიზმები

იბერიზმები (*iberismos*) მომდინარეობენ იბერიული სუბსტრატიდან, რომელიც არაერთგავროვანია. მას მიეკუთვნება იბერიული ტომების ჩვენთვის უცნობი ენები და ბასკური ენა, რომელიც დღემდეა შემორჩენილი. იბერიზმებს შორის არის სიტყვები, რომლებიც უკავშირდება რომანულის წინა პერიოდს. პრერომაწული ფუძის გამოყოფა დიდი სირთულეს წარმოადგენს. ჩვეულებრივ ასეთ იბერიზმებს მიაკუთვნებენ სიტყვების განსაზღვრულ რიცხვს, როგორებიცაა: artiga, barraca, perro, pestaña და ტოპონიმების საკმაოდ დიდი რიცხვს. იბერიზმებს შეიძლება მიეკუთვნოთ უფრო გვიანდელ პერიოდში ნასესხები სიტყვები (მათ ზოგჯერ ბასკიზმებსაც უწოდებენ), რომელთა რიცხვი საგრძნობლად გაიზარდა შუა საუკუნეებში: pizarra, chaparro, cencerro, zamarra.

კელტიზმები

კელტური სუბსტრატის განსაზღვრაც გარკვეულ სირთულეებთანაა დაკავშირებული. ძალიან ცოტაა ცნობები ესპანურ ლათინურზე კელტური ენის გავლენის შესახებ. შესაძლოა, რომ კელტიზმების (*celtismos*) ნაწილი ლათინურში შესულია გალისიური კონტაქტებით. როგორც ვარაუდობენ, იბერო-ბასკური და იბერო-ლათინურის კელტურთან უშუალო კონტაქტების შედეგად ესპანურ ენაში შემორჩენილია მცენარეთა და ხეების დასახელებები: abedul, álamo, aliso, beleño, berro; ცხოველთა სახელები: garza, puerco, toro; სამეურნეო ყოფასთან დაკავშირებული სახელები: amelga, colmena, gancho, huero; სხვა მნიშვნელობის სიტყვები: baranda, vasca, cantiga, tarugo, estancar, tranzar და სხვ. ვარაუდობენ, რომ კელტიზმების დიდი რაოდენობა არ არის დაკავშირებული პრერომაწულ პერიოდთან და რომ ისინი ესპანურ ენაში შესულია ლათინურიდან, რომელსაც ისინი ნასესხები ჰქონდა კელტურიდან. მათ შორის აღნიშნავენ: camisa, cerveza, legua, salmón.

ელნიზმები

მთელი თავისი ისტორიის მანძილზე რომაელები განიცდიდნენ ბერძნული კულტურის გავლენას. მრავალი ბერძნული სიტყვა ლათინური ენის მიერ ნასესხებია წიგნიერი

წყაროებიდან. ეს, პირველ რიგში, ეხება ადამიანის სულიერ ცხოვრებასთან დაკავშირებულ სახელებს. ბერძნებსა და რომაელებს შორის უშუალო კონტაქტის შედეგად ლათინურში წარმოიქმნა ადრეული ელინიზმები (*helinismos*). ისინი აღნიშნავენ შრომის იარაღებს, ყოფის საგნებს, ცხოველთა სახელებს და სხვ.: *idea, matemáticas, filosofía, música, poesía, fantasía, escena, escuela, tragedia, comedia, lepra, podagra, cólera, catarro, dieta, anatomía, crónica, glosa, planeta; anforam cuerda, ancla, cedra, orégano, bodega, cámara, cesta, cuchara, linterna, sábana, piedra, torre, cáñamo, olivo, espárrago, pasta, concha, perdiz, castor, etc; cristiano, crisma, paraíso, profeta, apóstolo, patriarca, obispo, himno, iglesia, limosna...*

ამ სახელებიდან უმეტესობა ესპანურ ენაში შევიდა ლათინურიდან. ვარაუდობენ, რომ იბერიელი მოსახლეობის ბერძნებთან უშუალო კონტაქტის შედეგად შემორჩა შემდეგი სიტყვები: *tío, cendal, galera, calma, tapiz* და სხვა.

XIII საუკუნის დასაწყისიდან ესპანურში ელინიზმებმა არაბული ენიდანაც დაიწყეს შესვლა. მათ შორისაა კვების პროდუქტების, მცენარეების, მედიკამენტების სახელები: *acelga, altramuz, jibia, alfofisto, adelfa, avenuz, marlota, aniz* და ა. შ.

ელინიზმების მნიშვნლოვანი ნაწილი ესპანურ ენაში განმტკიცდა XV საუკუნეში, რასაც ხელი შეუწყო სანტილანის, ხუან დე მენას, პერეს დე გუსმანის და სხვა მწერალთა და მეცნიერთა ლიტერატურულმა მოღვაწეობამ, რომლებიც თავის ნაწარმოებებში ეყრდნობოდნენ ბერძენი ავტორების ლათინურ თარგმანებს. იმ ეპოქის ელინიზმებიდან შემორჩენილია მცენარეების, ეგზოტიკური ცხოველების სახელები, სამედიცინო, საბუნებისმეტყველო და ჰუმანიტარული ტერმინები, მითოლოგიური სახელები და სხვ. მოვიყვანთ რამდენიმე მაგალითს ამ მეტად მრავალფეროვანი ლექსიკური პლასტიდან: *acacia, Jacinto, narciso; áspid, bisonte, delfín, tigre, agonía, arteria, cólico, diarrea, manía; cilindro, cubo, ártico, boreal, caos, eclipse, polo, zodíaco, zona, academia, alfabeto, asterisco, biblioteca, diptongo, diéresis, sinalefa, solecismo; monopolio, arpía, sátiro, sirena* და სხვა.

XVI საუკუნეში ელინიზმების ნაკადი შეწყდა. XVII საუკუნეშიც მათი რაოდენობა შეზღუდული იყო. თუმცა, ჰუმანიტარული ხასიათის ტერმინები მაინც ხშირად ჩნდებოდა. ამ პერიოდს მიეკუთვნება ისეთი სიტყვები, როგორცაა: *cacofonía, crítico, dialecto, episodio, idilio, léxico, patético, sinónimo, análisis, análogo, apología, axioma, categoría, empírico, entusiasmo, ético* და სხვა.

XVIII-XX საუკუნეებისათვის დამახასიათებელია ბერძნულ საფუძველზე მრავალი ტერმინის წარმოქმნა: botánica, aorta, autopsia, bronquio, coriza, dicotomía, estático, hepático, miope, hipérbole, simetría, hidráulico და სხვ. (XVIII ს.), afonía, anemia, anestesia, clínico, diagnóstico, marasmo, asteroide, esquema, trípico, arquetipo, autarquía, autógrafo, biografía, colofón, panorama...

გერმანიზმები

ესპანური ლექსიკის გამდიდრება გერმანული ენებიდანაც ხდებოდა:

1. ადრეულ პერიოდში ლათინურიდან ან უშუალოდ პირდაპირი კონტაქტებით, როცა გერმანული ტომები შეიჭრნენ იბერიის ნახევარკუნძულზე. სწორედ ამ დროიდან მომდინარეობენ გერმანიზმები (*germanismos*), დაკავშირებული სამეურნეო საქმიანობასთან (ხვნა-თესვა): *guerra, bando, estrio, yelmo, guardia, espía, robar, ganar, guiar, guarnecer, tregua, galardón* და სხვა; ყოფასთან, ზნე-ჩვეულებებთან და საზოგადოებრივ მოწყობასთან: *jabón, albergue, falda, jaca, ropa, aspa, guisar, agasajar, rico, fresco* და სხვა.

გერმანელებმა ლათინურიდან აიღეს სავაჭრო, აგროკულტურული, ინდუსტრიული, საყოფაცხოვრებო, საკანონმდებლო და სხვა ტერმინები, მაგრამ რომაელებსაც გადასცეს თავიანთი ტერმინები. რომს ჩრდილოეთიდან შემოჰქონდა საპონი, რომლის წარმოებაც არ იცოდა. ამიტომ გერმანული *saipe* შევიდა ლათინურ ლექსიკაში, საიდანაც გადავიდა რომანულ ენებში (*sapone > xabón, jabón*). გერმანიიდან ასევე შემოჰქონდათ ტყავები და საწერი კალმები. აქედან წამოვიდა სიტყვა *thahsu*, ლათინურად *taxo* (ესპ. *tejón*). Burgos მოდის გერმანული *byrgs* - დან.

ეს ორი ქვეყანა მუდმივ კონტაქტში იყო ერთმანეთთან როგორც საომარ, ასევე მშვიდობიან პერიოდში. რომაელებმა გერმანელებისგან აითვისეს სამხედრო ლექსიკა ლეგიონებში თანაცხოვრების დროს. ლათინური *bellum* იყო მიღებული გერმანული *werra*-დან (ესპანურში გვაქვს *guerra*). მსგავსი გავრცელება ჰპოვა *wardón*-მა (*guardar*), *raubon*-მა (*robar*) და *warnjan*-მა (*guarnir, guarnecer*). გერმანელი მებრძოლი მუზარადს უწოდებდა *helm*-ს (ესპანურად *yelmo*); მის საყვარელ იარაღებს შორის ფიგურირებდა *el dardo*-შუბი (გერმ. *dard*). ცხენოსნობა იყო მისი გატაცება. აქედან გაჩნდა რომანულ ენებში *spaura* ან *sporo* (*espuela, espolón*) და *falw*, რომელიც მოდის ლათინური *falvus*-დან და რომელიც შემდეგ გახდა *falvarous*, ბოლოს კი - *overo* (ოქროსფერი ცხოველი).

გემანულ სამოსს მიეკუთვნებოდა *hōsa (calzón corto); falda (falda)* და *cofea (cofia)*. სოფლის მეურნეობაში იხმარებოდა ზმნა *waitthanjan (apacentar, cultivar la tierra, ganar)*; *Sal* ეწოდება ფართო სივრცეს, სადაც იღებენ სტუმრებს (*sala* - სასტუმრო ოთახი). გერმანელები ერკვეოდნენ მუსიკაში და ჰქონდათ საგმირო სიმღერები. *Harpa (farpa, aroa)* არის ერთ-ერთი საკრავის სახელწოდება.

2. გალისიური წყაროებიდან შემოვიდნენ ისეთი გერმანული ნასესხები სიტყვები, როგორცაა: *adobar, blandir, cota, bruñir, dardo, estandarte, esgrimir, heraldo, guante, arpa, danzar, esquiar, babor, esquivar* და სხვა.

3. გერმანულის ასიმილირება ესპანურთან ხდებოდა შედარებით ახლო წარსულშიც, XIX–XX საუკუნეებში გერმანულიდან შემოვიდა: *sable, obús, blindar, blenda, cinc, níquel* და სხვა, ხოლო უფრო ადრე: *bigote, brindis, trincar, chambergo* და სხვ.

მაშასადამე, ამ პერიოდის დროს ადგილობრივ მცხოვრებთა ენაში გერმანიკულ ტომთა ენიდან შევიდა ძირითადად სამხედრო საქმესთან დაკავშირებული დიდი რაოდენობის ტერმინები: *werra* > ესპ. *guerra* (ომი), *wardon* > ესპ. *guardar* (დაცვა, დარაობა), *helm* > ესპ. *yelmo*, ‘მუზარადი, ჩაფხუტი’, *treuwa* > ესპ. *tregua* ‘დროებითი ზავი’, *marka* > ესპ. *marca* „საზღვარი“ და სხვ.

ასევე შევიდა ყოველდღიური ცხოვრებისეული სიტყვები, რომელთაც, ძირითადად, შეინარჩუნეს თავიანთი ფორმები: *brasa* – ცეცხლი, სიცხე, *bank* – (ესპ. *banco*) – მერხი, სკამი, *want* – (ესპ. *guante*) - ხელთათმანი, *urgoli* – (ესპ. *orgullo*) – სიამაყე, *harpa* – ესპ. *harpa, arpa* – არფა, ქნარი და სხვა.

გერმანიკული ენებიდან შევიდა მრავალი ზედსართავი სახელი: *riki* – ესპ. *rico* – მდიდარი, *frisk* – ესპ. *fresco* – ახალი, ნორჩი, *blank* – ესპ. *blanco* – თეთრი, *gris* – ესპ. *gris* – ნაცრისფერი...

გერმანიკული ენებიდან შემოსულია დიდი რაოდენობა საკუთარი სახელებისა: *Alvaro (all + wars* – ყველასთვის ცნობილი), *Fridenandus > Fernando (frithu + nanth* – მშვიდობისათვის მზადმყოფი) და სხვ.

ამ ორი ტომის არსებობამ დიდი კვალი დატოვა ტოპონიმულში: *puerto de alano (ueska), bandalie (ueska)* და *campdevanol*. ვანდალები დაფუძნდნენ ძველ ხულია ტრადუქტასთან (დღევანდელი ტარიფა). ცნობილია, რომ ამ ადგილმა მიიღო ახალი სახელი *wandalu*,

ახალდაფუძნებული ხალხის სახელის მიხედვით. ბერძენი მეზღვაურების ენით კი - მას ერქვა **andalusiu**, არაბული ფუძიდან - **andalus**. *W*-ს დაკარგვას ხსნიან ცრუ იდენტიფიკაციით ბერბერულში არსებულ ნათესაობით ბრუნვასთან, ყოველ შემთხვევაში *wandalus*-ის წარმოშობა არაბული **andalus**-დან ეჭვგარეშეა. ვანდალია კარგად ახსოვდათ XVI-XVII საუკუნის ესპანელებსაც. სევილიელმა გუტიერე დე სეტინამ მეტსახელად მიიღო ვანდალიო.

არაბიზმები

არაბეთის მრავალწლიანმა ბატონობამ განაპირობა ესპანური ლექსიკის გამდიდრება არაბული წყაროებით. მათ მნიშვნელოვან ნაწილს არაბიზმები (*arabismos*) შეადგენდნენ, რომელთა შორისაა სამხედრო და ადმინისტრაციული ტერმინები და დასახელებები:

სვაჭრო დასახელებები: *almacén*, *almoneda*, *arroba*, *quintal*, *quilate*, *aduada*, *fanega*, *tarifa*, *arancel*, *alcabalas* და სხვ.

სამრეწველო: *alfombra*, *albornoz*, *alcanflor*, *talco*, *almohada*, *alcuza*, *tarima zafra*, *alhaja*, *abalorio*, *albayalde*, *alfarero*...

სასოფლო-სამეურნეო: *acequia*, *aljibem talega*, *albufera*, *zanja*, *noria*, *alberca*, *azúcar*, *albaricoque*, *alfalfa*, *azafrán*, *berenjena*, *sandía*, *alubua*, *algarroba*, *aceituna* და სხვა.

არაბიზმებმა შეაღწიეს მოქმედების თითქმის ყველა სფეროში. ამასთან მათი უმრავლესობა შესულია თანამედროვე ესპანური ენის ლექსიკონში.

არაბული ელემენტი, ლათინურის შემდეგ, იყო ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენა ესპანურ ენაში. არაბიზმების რაოდენობა ესპანურში აღწევს 4 000-ზე მეტს. არაბები ქრისტიანული სამეფოების წინააღმდეგ ყოველწლიურად აწყობდნენ სამხედრო ექსპედიციებს და აოხრებდნენ სამეფოებს. სწორედ ამ პერიოდში დამკვიდრა ომის თემატიკასთან დაკავშირებული არაბიზმები: **aceifa** (სახელმწიფო ექსპედიცია), **alfanje** (ხმალი), **adarga** (ფარი), **aljaba** (ადგილი, სადაც მეისრეები ისრებს ინახავენ), **alcazaba** (მესაზღვრე), **alférece** (მხედარი)...

არაბები იყვნენ მარჯვე მიწათმოქმედები. მათ გააუმჯობესეს რომაული სარწყავი სისტემა და შემოიტანეს ენაში ამ თემასთან დაკავშირებული მრავალი არაბიზმი: **acequia** (არხი), **alberca** (რეზერვუარი), **azud** (სარწყავი სისტემა), **noria** (წყლის წისქვილი) და ა. შ.

ესპანეთის სოფლებში დაიწყეს მანამდე უცნობი პროდუქტების მოყვანა: *caña* (შაქრის ლერწამი), *algodón* (ბამბა) და სხვა. არაბული წარმოშობისაა ხეების შემდეგი დასახელებებიც: *almez* (ნუშის ხე), *alarce* (ფოთოვანი ტყე) და სხვა.

აღსანიშნავია, ვაჭრობასთან დაკავშირებული არაბული წარმოშობის ლექსიკა: *almacén* (მაღაზია), *zoco* (ბაზარი), *alhóndiga* (სავაჭრო სახლი), *recua* (ქარავანი), *almotacén* (ხელსაწყო, რომლითაც ამოწმებდნენ ასაწონ საშუალებებს), *fanega* (ფანეგა, ბუმელი, საზომი ერთეული)...

აღ-ანდალუსიაში სახლები განლაგებული იყო ქალაქის გარეუბანში ან მიმოფანტული იყო პატარა მინდვრებზე. მათ საცხოვრებელს მიეკუთვნებოდა *zaguán* (წინკარი), *azotea* (სახურავი), *alcoba* (სადინებელი), *alhanía* (კარადა). სახლის ავეჯი წარმოდგენილი იყო შემდეგი ნივთებით: *almohadas* (ბალიშები), *alfombras* (ხალიჩები), *jofainas* (ჭურჭელი).

ესპანელებმა არაბებისაგან გადაიღეს იურიდიული და სტრუქტურული წყობა თავისი შესაბამისი ტერმინოლოგიით: *alcalde* (მერი), *alguacil* (სასამართლო ჩინოვნიკი), *albacea* (ანდერძის აღმსრულებელი) და სხვ.

დიდი მათემატიკური პროგრესიც არაბების დამსახურებაა. ამ მხრივ, აღსანიშნავია სიტყვები: *cifra* (ციფრი), *algebra* (ალგებრა) და სხვ.

ცნობილი იყო არაბული მედიცინა. ამ პერიოდში ევროპულ სამედიცინო ტერმინოლოგიაში შემოვიდა *nuxā* (ზურგის ტვინი), რომელმაც, ლათინურისა და არაბულის გავლენით, განიცადა ცვლილება და ესპანურში მივიღეთ *nuca* (კეფა). არაბულიდან არის კალკირებული *bazo* (ელენთა); ფარმაციაში შემორჩენილია სიტყვები *jarabe* (სიროპი), *alquemes* (ლიქიორი) და ბევრი სხვა სამედიცინო მცენარის სახელი.

აღფონსო X ასტრონომიაში დაამკვიდრა არაბული ტერმინოლოგია: *cenit* (ზენიტი), *nadir* (მზის ჩასვლა), *auge* (მწვერვალი), *acimut* (აზიმუტი) და ა.შ. აგრეთვე, ვარსკვლავების სახელები.

არაბიზმებში ვხვდებით ზედსართავ სახელებსა და რამდენიმე ფერის დასახელებას: *horro* (თავისუფალი), *mezquino* (უნამუსო), *haladí* (უმნიშვნელო), *baldío* (უშვილი), *gandul* (ზარმაცი), *vistoso* (ნათელი), *azul* (ლურჯი), *añil* (მუქი ლურჯი), *carmesí* (ალისფერი).

რაც შეეხება ზმნებს, არსებითი და ზედსართავი სახელებიდან ნაწარმოები ზმნების გარდა, ესპანურში მრავლადაა არაბულიდან პირპადირ, უცვლელი ფორმით შემოსულებიც: *halagar* (პირფერობა), *acicalar* (დასუფთავება) და სხვ.

არაბულმა ენამ ესპანურში დატოვა ხმაურის აღმნიშვნელი და გრძნობების, სურვილების, ღირსებების გამომხატველი სიტყვები: *alboroto* (აურზაური), *alborozo* (ხმაურიანი გართობა), *albuélbola* (მხიარულება) და სხვა.

ლექსიკის სფეროში არაბები წარმატებული შუამავლები იყვნენ. მათ სხვადასხვა ენიდან შემოსული სიტყვების დიდი რაოდენობა შეუთავსეს საკუთარ ფონეტიკას, ისევე როგორც ესპანურმა არაბიზმები შეითვისა. მაგალითად, სანსკრიტული წარმოშობისაა *ajedrez* (ჭადრაკი) და *alcanfor* (კამფორა), ხოლო სიტყვები: *jazmín* (ჟასმინი), *naranja* (ფორთოხალი), *escarlata* (ალისფერი) მოდის ირანულიდან. ელინიზმებია: *óriza* > *arroz* (ბრინჯი), *ámbix* > *alambique* (გამოსახდელი ქვაბი), *sikelos* > *acelga* (ჭარხალი). არაბულში ხშირია ლათინური სიტყვებაც: *castrum* > *alcázar* (ციხე-სიმაგრე).

მნიშვნელოვანია არაბულის გავლენა ტოპონიმიაზე, რაც შეიმჩნევა არა მარტო სამხრეთში, არამედ ქვეყნის ჩრდილოეთშიც: *Algabe* (*al-gabre* = *el poniente* = დასავლეთი), *La Mancha* (*manča* = *altiplanicie* = მესეტა), *Alcalá* (*a-qalat* = *el castillo* = ციხე-სიმაგრე), *Medina* (*madinat* = *ciudad* = ქალაქი), *Rápita* (*rabita* = მონასტერი სამხედრო საზღვრის დასაცავად), *Guadalajara* (*rio de las piedras*), *Gibraltar* (*gabal* = *monte*, *monte de Tarik*). არის ისეთი ტოპონიმები, რომელთა მეორე ნაწილი საკუთარი სახელისგან შედგება: *Medinaceli* (*ciudad de Sélim*), *Calataud* (*castillo de Ayub*, *Benicásim* (*hijos de Cásim*)) და სხვ.

გალიციზმები

X საუკუნიდან მოყოლებული, ყოველ ეპოქაში ხდებოდა ესპანური ენის გამდიდრება ფრანგული და პროვანსალური ენებიდან ნასესხები სიტყვებით, რომელიც ისტორიული ვითარებიდან გამომდინარე, ხან ძლიერდებოდა და ხან სუსტდებოდა. ბუნებრივია, გალიციზმების (*galicismos*) უმრავლესობა თვითონ მომდინარეობდა ლათინურიდან. გალისიური წყაროები თითქოს და შუამავლის როლს ასრულებენ ესპანურ და ლათინურ ენებს შორის.

X-XIV საუკუნეებში გამოჩნდნენ შემდეგი გალიციზმები: homenaje, mensaje, deleite, vergel, pitanza, malla, dama, monje, dean, vianda, vinagre, ruiseñor, doncel, doncella, linaje, hostal, salvaje და სხვ.

XV საუკუნეში დაფიქსირდა: galán, corcel, gala, brida, cable, corchete, pabellón, amarrar, baluarte და სხვ.

აღსანიშნავია, რომ ა. ნებრიხას “ესპანურ-ლათინურ ლექსიკონში” (1495 წ.) უკვე ჩართული იყო იმ დროისათვის ესპანურ ენაში დანერგილი გალიციზმები: paje, jardín, jaula, cofre, trincar, manjar, sargento, fraile, reproche და სხვა.

XVI-XVII საუკუნეებში ესპანურში იგივე გზით შემოვიდა: bufete, menaje, manteo, servilleta, ujier, damisela, trinchera, batallón, batería, carabina, convoy, barricada, brecha, estribor, babor, coronel, piquete, billete, banquete და სხვა.

ესპანურში ფრანგული სიტყვების უმეტესი ნაწილი XVIII საუკუნეში შემოვიდა, ფრანგული ბურჟუაზიული რევოლუციის პერიოდში და ნაპოლეონის ომების დროს: comandar, arribar, detalle, favorito, chaqueta, galante, interesante, intriga, modista, rango, resorte, coqueta, polisón, pantalón, corsé, brigadier, retreta, bayoneta, fusil, cucarda, pillaje, comandar, corbeta, qeupar, petimetre, boga, bisutería, batista, tul, ratín, cacerola, campotaa, galleta, frambuesa, basalto, colza, marmota და სხვ.

XIX-XX საუკუნეებში ფრანგულიდან შემოვიდა ახალი ნასესხები სიტყვები: quepis, chal, canotíe, levita, chaqueta, tisú, piqué, tufetán, satén, `pana, franela, crocante, champán, champiñón, bebé, biberón; nicotina; complot, patriota, burocracia, comité; quiosco, reportaje, turista, cabina, aviación, garaje, ruleta, camión, vitrina, maquillaje, maquillarse და სხვა.